

**PERTUKARAN KOD BAHASA KOMUNIKASI LISAN DALAM
KALANGAN PELAJAR INSTITUSI PENGAJIAN TINGGI**

**[LANGUAGE CODE EXCHANGE OF ORAL COMMUNICATION
AMONG STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS]**

NOORHANIS AMRAN,^{1*} NURASYIKIN NORUDIN,¹ AMRINA RASYADA KAMARUZAMAN,²
NURUL HAFIZA MAT DAUD² & NORMAZLINA ISMAIL @ MAT JUSOH²

- 1* Pusat Khidmat Akademik, Fakulti Pengurusan dan Teknologi Maklumat, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Sultan Ismail Petra (KIAS), 15730 Kota Bharu, Kelantan, Malaysia
Email: asyikin1980@gmail.com; noorhanis91@yahoo.com
- 2 Fakulti Pengajian Islam Kontemporari, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Sultan Ismail Petra, 15730 Kota Bharu, Kelantan, Malaysia
email: amrina.rasyada93@gmail.com; nurul_helper@yahoo.com; cikputeh_mazlina@yahoo.com

Correspondent Email: asyikin1980@gmail.com

Received: 8 May 2023

Accepted: 5 June 2023

Published: 17 July 2023

Abstrak: Pertukaran kod bahasa semasa berkomunikasi adalah menjadi kebiasaan dalam semua lapisan masyarakat kecuali pelajar di institusi pengajian tinggi. Pertukaran kod yang bertutur dalam beberapa bahasa ini juga dipanggil percampuran kod. Oleh itu, kajian ini membincangkan kod bahasa yang digunakan oleh pelajar dalam komunikasi lisan di institusi pengajian tinggi. Kajian ini dilaksanakan apabila didapati berlaku percampuran kod dalam kalangan pelajar semasa mengambil ujian lisan bagi mata pelajaran Pengucapan Awam. Sedangkan semasa ujian lisan mata pelajaran ini, para pelajar hendaklah berkomunikasi dalam Bahasa Melayu sepenuhnya. Oleh itu, matlamat kajian adalah untuk menentukan jenis kod komunikasi lisan yang digunakan oleh pelajar ijazah semasa peperiksaan lisan subjek ini. Kajian ini melibatkan beberapa pelajar ijazah sarjana muda Pengucapan Awam di Kolej Universiti Islam Antarabangsa Sultan Ismail Petra (KIAS), dan menggunakan kaedah kepustakaan, rakaman dan soal selidik. Hasilnya menunjukkan bahawa terdapat campuran kod iaitu Bahasa Melayu, Bahasa Inggeris dan dialek negeri asal mereka. Kajian ini penting agar dapat melihat tahap penguasaan bahasa kebangsaan dalam komunikasi mereka serta menjaga keaslian bahasa ibunda.

Kata kunci: Percampuran Kod, Pengucapan Awam, Bahasa Pertama, Bahasa Kedua

Abstract: Language code-switching while communicating is common among everyone, except students in higher education institutions. This code-switching of speaking multiple languages is also called code-mixing. Therefore, this study discusses the language code used by students in oral communication in higher education institutions. This study was carried out when it was found that there was code mixing among students while taking the oral test for the subject of Public Speaking. While during the oral test of this subject, students must communicate in Malay. Therefore, the aim of the study is to determine the type of oral communication code used by undergraduate students during the oral examination of this subject. This study involved several undergraduate students in Public Speaking at Sultan Ismail Petra International Islamic University College (KIAS), and used library, recording and questionnaire methods. The results show that there is a mixture of codes which are Malay, English and the dialect of their home

state. This study is important in order to be able to see the level of mastery of the national language in their communication as well as maintain the authenticity of the mother tongue.

Keywords: code switching; undergraduate students; first language; second language

Cite This Article:

Noorhanis Amran, Nurasyikin Norudin, Amrina Rasyada Kamaruzaman, Nurul Hafiza Mat Daud & Normazlina Ismail @ Mat Jusoh. 2023. Pertukaran Kod Bahasa Komunikasi Lisan dalam kalangan Pelajar Institusi Pengajian Tinggi [Language Code Exchange of Oral Communication among Students in Higher Education Institutions]. *QALAM International Journal of Islamic and Humanities Research*. 3(3), 52-63.

PENGENALAN

Komunikasi yang baik menunjukkan seseorang yang mengekalkan minat dalam pertuturan dan percakapan. Sebagai seorang Muslim, perkara ini termasuk dalam ciri-ciri Islam yang terpuji iaitu sifat mahmudah. Institusi pendidikan memainkan peranan penting dalam menentukan subjek yang sesuai dan penting untuk pelajar di peringkat pengajian tinggi. Sebagai contoh struktur pengajian menetapkan subjek Pengucapan Awam sebagai subjek pilihan. Seseorang dilatih untuk bercakap dengan bijak melalui mata pelajaran ini. Keupayaan ini adalah penting untuk membantu dalam penyusunan ayat dalam komunikasi. Walau bagaimanapun, pertuturan yang salah kadangkala menyebabkan pentafsiran yang negatif.

Seperti yang dinyatakan oleh Sa'diah (2014), unsur-unsur seperti sosial, ekonomi dan perubahan politik abad ke-20 mempengaruhi pemilihan dan percampuran bahasa dalam masyarakat bahasa, termasuk dalam konteks media sosial. Pelbagai kaum yang tinggal di Malaysia membentuk pelbagai bahasa yang digunakan di sana. Ini termasuk bahasa Melayu, bahasa Inggeris, bahasa Cina, Tamil, bahasa Arab, dan sebagainya. Di Malaysia, penggunaan bahasa ini menimbulkan beberapa isu. Percampuran kod dan peralihan kod adalah isu bahasa yang biasa. Fais (2015) menyatakan bahawa alih kod dan percampuran kod adalah berkaitan antara satu sama lain.

Variasi bahasa moden datang daripada pelbagai medium terutamanya pelajar atau golongan muda. Fenomena penukaran kod adalah contoh perubahan bahasa yang disebabkan oleh perkembangan bahasa moden. Salah satu bidang linguistik (sosiolinguistik), yang mengkaji bahasa dan masyarakat turut tergolong dalam penukaran kod ini. Zulfatil Izazi (2017) menyatakan bahawa kehadiran internet dan media sosial membolehkan orang berkomunikasi tanpa sempadan. Bahasa juga semakin mudah dan tersebar, seperti yang ditunjukkan oleh bahasa tulisan pada skrin komputer, telefon pintar dan teknologi.

DEFINISI PERCAMPURAN KOD BAHASA

Penggunaan lebih daripada satu bahasa semasa bercakap ditakrifkan sebagai percampuran kod bahasa, menurut kajian yang dijalankan oleh Tan Kooi Yee (2009). Percampuran kod ialah apabila seseorang menggunakan dua atau lebih bahasa untuk bercakap atau bercakap.

Percampuran kod atau kerancuan bahasa merupakan fenomena bahasa yang semakin meningkat pada masa ini. Seolah-olah fenomena ini sudah biasa di kalangan masyarakat multilingual. Sebagaimana yang dinyatakan oleh Noor Aida Mahmor, et.al (2016), campuran kod berlaku dalam kedua-dua bahasa lisan dan tulisan, terutamanya dalam tulisan kreatif.

Atika Hassan, et.al (2021) mendapati bahawa kerap berlaku penukaran kod dalam pengajaran dan pembelajaran (PdP) guru bahasa Melayu. Perkara ini berlaku apabila setiap peserta kajian ingin menjelaskan isi pelajaran yang murid Iban tidak faham. Selain itu, kajian Berawati et al. (2020) mendapati bahawa faktor dwibahasa menyebabkan responden lebih suka menggunakan bahasa mereka sendiri daripada bahasa Bajau Sama. Sepanjang perbualan, responden menggunakan campur kod dan alih kod dalam domain keluarga dan kejiwaan.

Perkara 152 Perlembagaan menetapkan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan dan bahasa rasmi Malaysia (Akta Bahasa Kebangsaan No. 1963/67, 2006). Fenomena pencampuran kod menjadi lebih biasa di Malaysia kerana masyarakatnya yang berbilang bangsa. Oleh itu, orang ramai sepatutnya bercakap dalam bahasa Melayu sebagai bahasa perantaraan. Rakyat Malaysia mempunyai pelbagai bahasa dan dialek kerana pelbagai kaum mereka. Selain itu, sebutan dan kosa kata setiap dialek sangat berbeza. Malaysia mempunyai masyarakat yang pelbagai. Kepelbagaian bangsa ini mempunyai bahasa ibu yang berbeza. Walau bagaimanapun, mereka akan menggunakan Bahasa Melayu biasa apabila bercakap antara satu sama lain. Selain itu, variasi bahasa terkini yang datang daripada pelbagai medium terdedah kepada generasi muda, terutamanya pelajar. Ini telah menyebabkan pelajar menggunakan lebih daripada satu bahasa semasa bercakap, yang telah menjejaskan bahasa kebangsaan mereka.

Atikah Hassan, et.al (2020) dalam kajian mereka mengenai penukaran kod yang berlaku dalam pengajaran guru bahasa Melayu sekolah rendah. Pengkaji mendapati bahawa campuran kod pelajar ijazah semakin menjadi kebiasaan dalam komunikasi seharian mereka. Fenomena ini akan mengurangkan penguasaan Bahasa Melayu konvensional secara beransur-ansur, yang akan memberi kesan kepada bahasa kebangsaan. Pelajar juga adalah generasi peneraju akan datang, yang akan menjadi “tulang belakang” negara dan mencerminkan darah keturunan mereka. Oleh itu, fenomena campuran kod akan menjejaskan individu, komuniti dan negara. Majoriti pelajar memahami dan fasih dalam bahasa ibunda mereka. Walau bagaimanapun, mereka lebih selesa berkomunikasi dalam beberapa bahasa. Secara keseluruhan, isu pelajar yang tidak menggunakan bahasa kebangsaan semakin membimbangkan. Mereka tidak lagi menggunakan bahasa kebangsaan semasa bercakap. Walaupun begitu, pengkaji sebelum ini belum menjalankan kajian mengenai percampuran pelbagai dialek dan bahasa. Oleh itu, penyelidik memilih responden daripada pelajar KIAS yang berasal daripada pelbagai budaya dan negara. Oleh itu, pengkaji ingin mengkaji elemen percampuran kod dalam kalangan pelajar ijazah di KIAS. Untuk memenuhi objektif kajian, bahasa-bahasa yang terlibat dalam penukaran kod antara Bahasa Melayu standard dan pelajar ijazah Pengucapan Awam telah dikaji.

SOROTAN LITERATUR

Pengkaji penukaran kod lebih suka melihat novel dan televisyen daripada radio. Pengkaji Siti Zaleha Mohd Nor (2010) hanya melihat kesopanan berbahasa dan bukannya penukaran kod dalam segmen Apa Khabar Orang Kampung Kita (AKOK). Adalah jelas bahawa terdapat kelompangan di sini. Tambahan pula, Wan Norfartini binti Wan Ahmad (2013) telah meneliti penukaran kod melalui temu bual dalam rancangan televisyen “*Wanita Hari Ini*”. Selain itu, Siti Roslina (2012) mengkaji penukaran kod dalam novel “*Pelangi Membeku*” manakala Ummi Kalsum (2011) mengkaji penukaran kod dalam novel “*Lagenda Budak Setan*”. Kajian beliau berkaitan dengan penukaran kod dalam komunikasi elektronik.

Dialek Kelantan juga telah dikaji. Siti Zaleha Bt Mohd Nor (2010) menyelidiki kesopanan berbahasa dalam komunikasi dialek Kelantan: Segmen Apa Khabar Orang Kampung Kita (AKOK) dalam radio Malaysia Kelantan; dan Aminuddin Bin Othman (2010) menyelidiki analisis pola pembentukan perkataan dalam sembang maya dialek Kelantan. Kajian terdahulu mengenai penukaran kod dan dialek Kelantan ternyata agak berbeza jika dibandingkan dengan kajian sebelumnya, sama ada dari segi subjek atau kawasan. Ini kerana penyelidikan terdahulu menunjukkan bahawa kajian aspek penukaran kod hanya melihat novel dan media massa.

Dalam kajian 2018 mereka, Mohd Syuhaidi et al. mengkaji penggunaan gabungan bahasa dalaman dan luaran dalam filem. Dalam kajian ini, kaedah kualitatif dianggap lebih sesuai digunakan berbanding kaedah kuantitatif kerana ia melakukan penyelidikan yang mendalam dan buku kodan. Pengkaji telah meneliti filem dan percampuran kod novel. Sebagai contoh, kajian Noor Aida et al. (2016), “Hahaha... Cool Gila Kau Punya Acting Ariana...” Percampuran Kod Dalam Novel “The Wedding Breaker” Kajian ini bertujuan untuk mengkaji pelbagai kod bahasa asing yang terdapat dalam naskah. Kerangka fungsi percampuran kod yang dikemukakan untuk analisis penyelidikan ini (Kanthimathi, 2007).

Pengkaji mendapati bahawa penulis novel menggunakan kombinasi kod untuk memberikan gambaran jelas tentang watak dan realiti masyarakat moden yang bertutur dua bahasa atau lebih. Kajian ini mendapati novel itu mempunyai banyak percampuran kod bahasa asing. Hasil kajian menunjukkan bahawa orang kerap menggunakan kedua-dua Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris. Menurut Corella, et.al (2017), masyarakat pada masa kini juga dilihat kerap melakukan penukaran kod. Fokus penyelidikan adalah untuk mengkaji komponen penting yang menyebabkan percampuran bahasa dalam masyarakat Iban. Kajian ini telah dijalankan dengan metodologi kuantitatif. Data dikumpulkan melalui soal selidik yang dihantar kepada komuniti Iban.

SKOP KAJIAN

Batasan Kajian

Untuk memastikan fokus kajian tidak tersasar, setiap kajian mesti mempunyai batasan. Oleh itu, pengkaji menetapkan tiga had untuk kajian: kawasan kajian, responden dan pemilihan tatabahasa.

Kawasan Kajian

Kolej Universiti Islam Antarabangsa Sultan Ismail Petra (KIAS) adalah sebuah institusi pengajian tinggi swasta, ditadbir oleh KDSB, anak syarikat Yayasan Kelantan Darulnaim (YAKIN). Kerajaan Kelantan bercita-cita untuk menjadikan Kelantan sebagai pusat pengembangan ilmu Islam yang terkenal di seluruh negara, terutamanya dengan menyediakan institusi pengajian dalam pelbagai jurusan. KIAS telah ditubuhkan untuk mencapai objektif ini.

Pelajar dari Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak. Oleh itu, pelbagai cara pelajar menggunakan bahasa dan dialek ditunjukkan mempunyai hubungan dengan faktor sosial. Akibatnya, pengkaji memanfaatkan peluang ini untuk mengkaji penukaran kod pelajar.

Responden Kajian

Pelajar ijazah KIAS yang mengambil kursus pengucapan awam dari pelbagai negeri adalah responden kajian ini. Dalam perbualan harian mereka, mereka menggunakan dialek. Semasa proses ujian lisan, sebanyak dua puluh orang yang menjawab akan dirakam secara rawak.

Dialek

‘Dialek Tos’, yang bermaksud ‘dia’ dan ‘legieh’ bermaksud ‘bercakap’ berasal daripada perkataan Greek. Dialek ialah jenis bahasa tertentu yang dituturkan oleh sekumpulan orang yang bercakap satu bahasa. Ia mempunyai gaya tersendiri yang dituturkan di kawasan tertentu. Ia berbeza daripada bahasa Melayu baku dalam sebutan, bunyi, tatabahasa dan kosa kata, tetapi perbezaannya tidaklah besar sehingga ia boleh dianggap sebagai bahasa lain. Dialek dicipta oleh ahli bahasa untuk menggambarkan pelbagai subsistem bahasa yang berbeza. Setiap satu daripada subsistem ini dikenali sebagai “dialek.” Dialek daerah ialah subsistem yang berdasarkan perbezaan yang terdapat di daerah tersebut. Subsistem yang menggambarkan perbezaan sosial ialah dialek sosial.

Dialek Kelantan adalah salah satu dialek bahasa Melayu yang biasa digunakan di Malaysia. Kelantan, yang terletak di Pantai Timur Semenanjung Malaysia, adalah rumah kepada penuturnya. Sepuluh daerah pentadbiran terletak di Kelantan: Kota Bharu, Tumpat, Pasir Mas, Tanah Merah, Machang, Pasir Puteh, Bachok, Jeli, Kuala Krai, dan Gua Musang. Dialek Kelantan digunakan oleh orang yang tinggal di luar negeri Kelantan dan merentasi sempadan politik. Ini termasuk orang yang tinggal di kawasan sempadan Kelantan/Terengganu, Kelantan/Perak, dan beberapa daerah di wilayah Thai Selatan seperti Sungai Golok, Narathiwat, Yala, dan Patani (Abdul Hamid Mahmood, 1991:6).

Dialek bahasa Melayu dan Kelantan tidak sama. Salah satu ciri linguistiknya ialah ia mempunyai lapan vokal dan sembilan belas konsonan asli. Ini tidak termasuk bunyi yang dipinjam daripada bahasa Arab dan Inggeris, yang hanya sedikit. Walaupun dialek ini mempunyai lebih banyak vokal berbanding bahasa baku, mereka juga mempunyai jumlah konsonan yang sama. Sehubungan dengan perbezaan antara dialek dan bahasa Melayu, Abdul Hamid Mahmood (1994) membahagikannya kepada empat kategori. Fonologi, morfologi, leksikal dan ayat mereka berbeza.

METODOLOGI KAJIAN

Untuk mendapatkan data yang dimaksudkan, bahagian ini memperkenalkan dan menerangkan kaedah yang digunakan oleh pengkaji untuk menjalankan kajian. Supaya latihan ilmiah mendapat hasil yang tepat dan berkualiti, adalah penting untuk memilih kaedah kajian yang betul. Pengkaji telah mendapatkan data melalui pelbagai cara, termasuk kerja lapangan dan kaedah keperpustakaan. Untuk kaedah kerja lapangan, pengkaji telah memilih untuk mendapatkan data melalui rakaman. Mengenal pasti responden, membuat rakaman, mentranskripsikan hasil daripada rakaman dan menganalisis data adalah semua langkah yang diperlukan dalam proses kerja lapangan ini. Data yang dikumpulkan akan dianalisis untuk mencapai objektif kajian.

Kajian Lapangan

Untuk mendapatkan data daripada responden, kajian lapangan adalah kaedah yang paling sesuai. Oleh kerana kajian lapangan adalah sumber utama, data yang diperoleh daripadanya lebih tepat dan betul. Ujian lisan pelajar ijazah pengucapan awam dirakam untuk kajian lapangan ini. Selepas semua data dikumpul dan diperoleh, mereka akan dianalisis.

Kajian Rintis

Pelajar ijazah KIAS ini bercakap lebih daripada satu bahasa setiap hari. Selain itu, fenomena penukaran kod pelajar semasa perbualan juga boleh dilihat oleh pengkaji. Pengkaji dalam kajian ini akan melihat perbincangan yang terdiri daripada lebih daripada satu kod.

Sampel Kajian

20 pelajar ijazah KIAS yang mengambil kursus pengucapan awam dipilih secara rawak untuk proses kualitatif. Seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 1, pengkaji menggunakan pengiraan saiz sampel Krejcie dan Morgan (1970) dan Chua Yan Piaw (2006).

Jadual 1: Dipetik dari Sampel Saiz oleh Krejcie dan Morgan (1970)

Populasi	Sampel	Populasi	Sampel
20	19	4,000	351
100	80	7,000	364
500	217	10,000	370
900	269	50,000	381
2,000	322	75,000	382
3,000	341	100,000	384
3,500	346	>100,000	400

Jadual di atas menunjukkan bahawa jumlah peserta dalam kajian adalah 20. Jumlah sampel yang diperlukan adalah 20 kerana kursus pengucapan awam diambil oleh 43 pelajar ijazah KIAS. Tujuan kajian perpustakaan adalah untuk mendapatkan rujukan penyelidik terdahulu yang telah mengkaji subjek yang berkaitan dengan penukaran kod dan melihat contoh soalan yang dikemukakan oleh penyelidik terdahulu. Bahasa Melayu mesti digunakan untuk mengajar pelajar di kedua-dua institusi pendidikan swasta dan awam. Ini adalah penting untuk meningkatkan kedudukan Bahasa Melayu sebagai bahasa antarabangsa di peringkat global.

Kajian di perpustakaan ini memainkan peranan penting dalam pembangunan idea kerana ia mendedahkan pengkaji dengan kajian yang akan mereka lakukan. Kajian

perpustakaan adalah kaedah yang biasa digunakan oleh pengkaji untuk melihat data dan bukti kajian ke atas dokumen dan rekod yang dilakukan oleh orang lain sebelum ini. Kaedah ini adalah terkenal, dan ia berfungsi dengan baik untuk kajian sains sosial. Selain itu, kaedah kajian ini boleh menjimatkan masa dan tenaga. Pustaka menyediakan maklumat yang tepat dan berguna untuk rujukan.

Nor Hashimah et.al berdasarkan kajian Norazliza (2005), kajian perpustakaan ialah kajian yang telah dilakukan sebelum ini, dikumpulkan dan dicatatkan melalui pembacaan. Oleh itu, pengkaji akan mengumpul data mengenai penyelidikan mereka. Selain itu, untuk mendapatkan semua maklumat tentang kajian yang dijalankan, penyelidik telah merujuk buku-buku dan jurnal, antara sumber lain.

Pengkaji mencari bahan bacaan, kajian lepas mengenai penukaran kod, dan kajian lain yang berkaitan dengan tajuk yang telah dipilih melalui penyelidikan perpustakaan. Pengkaji akan melihat semua kajian sebelumnya yang berkaitan dengan subjek yang telah dipilih oleh pengkaji. Pengkaji meneliti dan menilai kajian terdahulu dan digunakan sebagai bahan bacaan dan rujukan untuk membantu mereka menulis dengan betul. Pengkaji akan mendapatkan bahan yang berkaitan dan menilai kajian sebelumnya. Pengkaji mesti tahu kaedah penyelidikan yang sesuai untuk kajian mereka. Selain itu, metodologi penyelidikan ini membolehkan penyelidik menganalisis data kajian dengan cara yang disebutkan sebelum ini. Secara amnya, kaedah penyelidikan perpustakaan dan teks sahaja adalah asas kajian ini. Oleh itu, rakaman dan transkripsi data kajian tidak diperlukan untuk pengumpulannya.

DAPATAN KAJIAN

Hasil kajian berdasarkan forum pelajar dengan tajuk yang telah diberikan ditunjukkan di sini. Pengkaji mendapati penukaran kod berlaku dalam kalangan pelajar sepanjang forum ini. Selain itu, berdasarkan forum yang telah dijalankan oleh pelajar, pengkaji telah memberikan penjelasan dan huraian.

Forum Pelajar 1: Budaya Merokok Dalam Kalangan Murid, Apakah Tindakan Masyarakat?

Pengerusi Majlis	.....jangan ragu dan jangan risau kerana..nampaknya warga dewan kita tidak senang duduk melihat kehandsomeman ahli panel kita pada malam ini.
Panel 1	.....di antara sedutan asap rokok ini adalah bahan-bahan radioaktif, racun seranggo dan lain2.
Pengerusi Majlis	Terima kasih kepada ahli panel kita, saya berasa amat ngeri bahan-bahan racun yang disebut oleh panel kita tadi.
Panel 2	.....antara faktor yang menyumbang kepada gejala ini ialah tekane ,

Penjelasan:

Berdasarkan keadaan ini, satu ayat menggunakan tiga bahasa. Bahasa Melayu biasa digunakan bersama dengan dialek Kelantan dan Bahasa Inggeris. Akibatnya, fenomena percampuran kod

berlaku dalam satu ayat. “Handsome”, yang dalam Bahasa Melayu bermaksud tampan atau kacak, telah digunakan oleh pengerusi majlis. Tetapi perkataan yang disebut dalam ayat di atas, “kehandsomeman,” adalah gabungan dialek dan kod Bahasa Inggeris yang menunjukkan seseorang yang sangat kacak atau tampan. Selain itu, pengerusi kerap menggunakan perkataan “ngeri”, yang dalam Bahasa Melayu biasa bermaksud takut, dalam bahasa Kelantan. Ahli panel 1 menyebut perkataan Bahasa Melayu konvensional “serangga” sebagai “seranggo,” yang merujuk kepada perkataan dalam dialek Kelantan. Oleh itu, dialek Kelantan dan Bahasa Melayu biasa mempunyai kod yang berbeza. Akhir sekali, perkataan “tekane,” yang bermaksud tekanan, digunakan dalam dialek Kelantan dalam panel 2. Perkataan ini tidak mempunyai konsonan “n” dalam dialek Kelantan.

Forum Pelajar 2: Gelanggang Forum Remaja

Pengerusi Majlis	.....apa kaba saudara.....dipersilakan panel pertama menjawa? soalan yang diajukan.
Panel 1	..... (tiada penukaran kod berlaku)
Panel 2	..... (tiada penukaran kod berlaku)

Penjelasan:

Sebagaimana yang dinyatakan dalam Forum Pelajar 2, pengerusi telah menggunakan perkataan “kaba”, yang bermaksud “khabar”, untuk merujuk kepada situasi seseorang. Pengerusi menggunakan perkataan kaba dalam dialek kelantan. Oleh itu, kod Bahasa Melayu biasa digabungkan dengan dialek Kelantan. Tambahan pula, adakah pengerusi telah menggunakan dialek kelantan, “menjawab juga”? dalam perkataan yang dia gunakan.

Forum Pelajar 3 : Forum Manfaat Membaca

Pengerusi Majlis	..... (tiada penukaran kod berlaku).
Panel 1	..... manfaat membaca jugak? .....
Panel 2	... antara contoh yang kita boleh tengok? ..... mengurangkan stress .....

Penjelasan:

Ayat dalam Forum Pelajar 3 menunjukkan emosi yang digunakan oleh panel. Panel 1 menekankan kelebihan membaca melalui penggunaan fonem /k/ untuk perkataan “jugak” dalam dialek Kelantan. Tambahan pula, ayat panel 2 menggunakan perkataan “tengok”, yang bermaksud “lihat” dalam Bahasa Melayu biasa. Oleh itu, adalah jelas bahawa setiap penggunaan ayat mengandungi campuran kod.

Forum Pelajar 4: Forum Masalah Normalisasi Ikhtilat Dalam Kalangan Anak Muda Islam Malaysia

Pengerusi Majlis	..... (tiada penukaran kod berlaku)
Panel 1	sidang hadirin, penjelasan takdi telah jelaslah.....
Panel 2	.....maksudnya di sini, soh ko kite nak hampiri zina.....masih kite kena jaga bukan kata nk gelenya atau gedik2 .....
Panel 3:	.....untuk berchating .....sewajarnya cakna .....

Penjelasan :

Panel 1 menjalankan aktiviti percampuran kod dalam Forum Pelajar 4 yang berkaitan dengan perkataan “takdi” dalam dialek Kelantan, yang merujuk kepada peristiwa yang telah berlaku atau telah berlalu. Panel 2 juga menggunakan perkataan “gelenya” dan “gedik” untuk menunjukkan cara seseorang bertindak atau bersikap. Dalam Bahasa Melayu, perkataan ini biasanya bermaksud gatal.

Akhir sekali, panel 3 menggunakan perkataan Bahasa Inggeris “berchating”. Ringkasnya, setiap ayat mengandungi campuran kod sama ada Bahasa Melayu biasa dengan dialek Kelantan atau Bahasa Melayu biasa dengan dialek Inggeris. Ini kerana perpaduan kod mereka memudahkan komunikasi antara satu sama lain.

Forum Pelajar 5 : Forum “Kepentingan Mengamalkan Gaya Hidup Sihat”

Pengerusi Majlis	Assalamualaikum, pada pagi ini saya dan kumpulan saya akan melakukan satu forum iaitu yang bertajuk “Kepentingan Mengamalkan Gaya Hidup Sihat”..... okey , seterusnya saya ingin mengajukan soalan pertama kepada ahli panel pertama kita.....
Panel 1	..... (tiada penukaran kod berlaku)
Panel 2	..... (tiada penukaran kod berlaku)
Panel 3	Okey , aaa setiap orang perlu melakukan pemeriksaan kesihatan ..... okey itu sahaja daripada saya.

Penjelasan:

Forum Pelajar 5 mempunyai aktiviti percampuran kod yang menunjukkan jenis golongan kata tugas di bawah kata bantu ragam bertugas yang menerangkan kemahuan atau perasaan yang dirasai oleh orang yang melakukan perbuatan tersebut. Pengerusi dan panel ketiga menggunakan perkataan “okey” sebelum memulakan dan mengakhiri setiap ayat. “Okey” ialah perkataan Inggeris.

Forum Pelajar 6: “Hargailah Seseorang” Dan “Kehilangan Yang Membuka Hati”

Pengerusi Majlis	Assalamualaikum..... yang dihormati madam Noorhanis binti Amran.... Tajuk ini sangat best untuk kita mendengar, jadi tanpa melengahkan masa.....
Panel 1	Tajuk hari ini ialah “ Hargailah Seseorang” dan “Kehilangan yang Membuka Hati”.....
Pengerusi Majlis	Okey , seterusnya panel yang kedua.....

Penjelasan:

Forum Pelajar 6 menunjukkan bahawa pengerusi majlis menggunakan panggilan “madam” dan kata penguat “best” semasa bercakap. Kedua-dua perkataan itu berasal dari Bahasa Inggeris. Oleh itu, terdapat campuran Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris. Selain itu, pengerusi majlis juga menyebut perkataan “okey” sebelum memulakan ucapannya.

Forum Pelajar 7 : Internet Dalam Kalangan Pelajar

Pengerusi Majlis	Assalamualaikum dan salam sejahtera. Bertemu kita lagi dalam forum.....bersama saya ialah dua orang panel tidak asing lagi.....selamat datang panel pertama kita saudara Mohd Zikri, selamat datang Mohd Zikri, okey . Panel yang kedua, berbaju hitam jugak ...dan selamat datang saudara Muzaffar.. okey ,sebelum saya menyimpang lebih jauh lagi.....
Panel 1	Terima kasih pengerusi majlis.....ramai remaja menggunakan internet untuk mencari pekerjaan dan lain-lain. Banyak masa terbuang kalau remaja duduk di rumah sahaja ataupun lepak bersama kawan tanpa hala tuju.
Pengerusi Majlis:	.....soalan saya,..... apakah antara keburukan yang terdapat dalam penggunaan internet? Okey , silakan.

Penjelasan:

Forum Pelajar 7 menunjukkan campuran kod Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris serta dialek Kelantan. Pengerusi majlis menggunakan “okey” dan “jugak,” manakala panel pertama menggunakan “duduk.”

Forum Pelajar 8: Pendisiplinan Pelajar : Tanggungjawab Siapa

Pengerusi Majlis	Assalamualaikum.....terlebih dahulu saya ingin memperkenalkan ahli panel kita. Okey ....
Panel 1	Terima kasih pengerusi yang cantik, juga molek pekertinya..... okey .

Penjelasan:

Forum Pelajar 8 menggunakan Bahasa Inggeris “okey,” dan panel 1 dan pengerusi menggunakan dialek Kelantan. Panel pertama menggunakan perkataan Kelantan, “molek,” yang bermaksud baik atau cantik.

PERBINCANGAN

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji perubahan kod pelajar dalam peperiksaan pengucapan awam lisan. Objektif kajian ini adalah untuk mengkaji bahasa yang digunakan dalam penukaran kod di kalangan pelajar peringkat ijazah yang belajar Pengucapan Awam. Hasil kajian penyelidik mengenai penukaran kod pelajar ijazah menunjukkan bahawa pelajar yang mengikuti kursus pengucapan awam telah menukar kod bahasa mereka. Seolah-olah perkara ini menjadi kebiasaan di kalangan pelajar. Penyelidik juga mendapati bahawa rakan sebaya yang terbiasa menggunakan penukaran kod dalam pertuturan seharian mereka adalah punca ini. Setiap bidang mempunyai gabungan kod. Ini kerana setiap individu pasti boleh bercakap lebih daripada dua bahasa. Selain itu, campuran kod memudahkan penyampaian mesej dan boleh menggantikan istilah yang tidak wujud dalam Bahasa Melayu.

KESIMPULAN

Secara keseluruhannya, penyelidikan mengenai penukaran kod pelajar ijazah menggunakan rakaman membantu penyelidikan bahasa. Ini disebabkan oleh fakta bahawa pengkaji akan dapat menunjukkan bahawa faktor sosial telah menyebabkan pelajar menggunakan lebih daripada satu bahasa. Data rakaman telah ditranskripsi, dan pengkaji telah menggolongkan penukaran kod yang berlaku. Mereka telah berjaya menghasilkan data yang sistematik dan berkualiti tinggi secara serentak. Pengkaji juga boleh melihat kekerapan bahasa yang digunakan dalam penukaran kod.

RUJUKAN

- Abdul Hamid Mahmood. 1997. Sintaksis Dialek Kelantan. Tesis Sarjana. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Atikah Hassan, Duli Kamit, & Evelyn Bangkang Jawi (2020), *Faktor-faktor Mempengaruhi Pertukaran Kod Dalam Pengajaran Guru Bahasa Melayu Sekolah Rendah*, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Berawati Renddan, Adi Yasran Abdul Aziz, Hasnah Mohamad & Sharil Nizam Sha'r. (2020). Domain dan bahasa pilihan tiga generasi etnik Bajau Sama Kota Belud. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities*, 5(7): 96-107.
- Chua, Yan Piaw. 2006. *Kaedah dan Statistik Penyelidikan: Kaedah Penyelidikan*. Kuala Lumpur: Mc Graw Hill Sdn Bhd.
- Stephen, C. A., Osup, C. A., & Abu Bakar, S. S. (2017). Faktor Campur Kod Dalam Kalangan Masyarakat Iban Di Sarawak: Code-Mixing Factor among the Iban Community in Sarawak. *PENDETA*, 8, 108–115. <https://doi.org/10.37134/pendeta.vol8.11.2017>

- Fais Awae. 2015. Fungsi Alih Kod dalam Komunikasi Masyarakat Melayu Patani. *Jurnal Melayu*, 14 (1) 78-85.
- Farid M. Onn, Aji Che Kod dan Ramli Salleh. 1987. Penukaran Kod dan Refleksi Sosial dalam Masyarakat Melayu. Siri Monograf 14. Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM).
- Kamus Dewan Edisi Keempat*. 2005. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kamus Linguistik*. 1997. Kuala Lumpur. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kamus Dewan Edisi Keempat*. 2005. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mahmor, Noor Aida and Mansor, Nasariah and Ahmad, Faizah (2016) "Hahaha.. Cool Gila Kau Punya Acting Ariana...": Percampuran kod dalam novel 'The Wedding Breaker'. *Journal of Education and Social Sciences*, 4: 192-200.
- Mohd Syuhaidi Abu Bakar, Nor Andra Dayana binti Dahlan (2017), Percampuran Kod Bahasa Di Dalam Filem: Satu Kajian Kualitatif Terhadap Filem *J Revolusi*, Faculty of Film, Theatre and Animation Universiti Teknologi MARA Selangor, Puncak Perdana Campus Shah Alam, Selangor, Malaysia.
- Nik Safiah Karim. 1981. *Beberapa Persoalan Sosiolinguistik Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Noor Aida Mahmor, Faizah Ahmad & Nasariah Mansor (2016). *Kerancuan Bahasa: Cabaran Dalam Pendidikan Negara Dan Pembinaan Negara Bangsa*. Seminar Ketahanan Nasional 2014.
- Siti Zaleha Bt Mohd Nor. 2010. Kesopanan Berbahasa dalam Komunikasi dialek Kelantan: *Segman Apa Khobar Orang Kampung Kita (AKOK)* dalam Radio Malaysia Kelantan.
- Sa'diah Ma'alip. 2014. Pemilihan Bahasa: Proses Peralihan Bahasa Masyarakat Orang Asli CheWong. *Jurnal Melayu*, 12(1), 78-84.
- Tan, Kooi Yee (2009) Fenomena percampuran kod dalam berita hiburan Surat khabar Bahasa Cina di Malaysia / Tan Kooi Yee. Masters thesis, University of Malaya.
- Teo Kok Seong. 2004. Hadirin Diminta Switch off Telefon Bimbit. *Pelita Bahasa* 16 (6) : 12-14.
- Wan Norfartini Wan Ahmad. 2013. Penukaran Kod dalam Wawancara "Wanita Hari Ini".
- Zulfati Izazi Zulkifli. 2017, Bentuk Dan Fungsi Penukaran Kod Antara Bahasa Melayu Dengan Bahasa Inggeris Dalam Media Sosial Twitter. Tesis Master, Universiti Sains Malaysia.